

KÚRIA

Bfv.II.1616/2012/16.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év június hó 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közokirat-hamisítás előkészületének vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szekszárdi Városi Bíróság 2.B.28/2012/27. számú ítéletét, illetőleg a Szekszárdi Törvényszék 5.Bf.130/2012/5. számú végzését **hatályában fenntartja.**

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 9000,-(kilencezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szekszárdi Városi Bíróság a 2012. május 2-án kihirdetett 2.B.28/2012/27. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondotta ki a Btk. 274. § (2) bekezdésének 2. fordulatóban meghatározott közokirat-hamisítás előkészületének vétségében, és ezért egy évre próbára bocsátotta, továbbá kötelezte a felmerült 98.246 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

A városi bíróság által rögzített tényállás lényege szerint az egyetemi végzettségű, fordító és szaktolmács képesítéssel rendelkező terhelt 2010. július 10-én az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. (OFFI) Irodájában az egyik ügyintézőtől megrendelte egy német nyelvű, „Magisterdiplom” megnevezésű okirat magyar nyelvű fordításának hiteles lektorálását.

A kérelemhez bemutatta ezen okirat fénymásolatát, amelyről az ügyintéző fénymásolatot készített, valamint külön lapon bemutatta annak saját bélyegzőjével ellátott nem hiteles fordítását is.

A fordításra átadott „mesteri oklevél” hamis, az iraton megjelölt kiállító, a G. Orvostudományi Egyetem ilyen okiratot nem adott ki. A 2007. július 17. napjára keltezett hamis okirat szerint a terhelt klinikai idegtudományokból egyéni mesteri tanulmányokat folytatott a G. Orvostudományi Egyetemen, és sikeres államvizsgát tett, ezzel az „orvostudományok mestere” tudományos fokozatot szerzett.

Valójában a terhelt sem az okiraton megjelölt tanulmányokat nem folytatta, sem az abban megjelölt időszakban nem folytatott tanulmányokat a grazi egyetemen. Ilyen képzési szakirányt az egyetem nem hirdetett meg, ilyen egyetemi végzettséget nem adományozott. A terhelt ténylegesen a jogelőd Karl - Franzens Egyetem orvosi karának 1990. és 1996. között volt orvosi szakirányban a hallgatója, de az első tanulmányi szakaszt nem abszolválta.

Az OFFI munkatársainak - mivel a korábbi fordítói állásra jelentkezései kapcsán a végzettségét ismerték - feltűnt, hogy a terhelt korábban nem említette ezt a végzettséget. A megrendelésnek a budapesti központba továbbítását követően a lektorátus vezetője a fordítás elkészítésének feltételül szabtta az eredeti okirat bemutatását is.

A terhelt az általa fordításra átadott okirat fénymásolatát - amelyet ismeretlenül maradt személy eljárása nyomán 2010. július 15-én közjegyző hitelesített - az OFFI irodájában ugyanezen a napon leadta, ugyanakkor az eredeti oklevél átadását továbbra is megtagadta.

Az eredeti okirat bemutatásának elmaradása miatt az OFFI a lektorálást nem végezte el, a terhelt pedig a megbízást 2010. július 16-án visszavonta.

A terhelt által hitelesíttetni kívánt fordítással a hamis okirat, mint egyetemi oklevél alkalmas volt arra, hogy - honosítást illetve elismertetést követően - közokiratként felhasználják.

Az ítélet ellen - amelyet az ügyész tudomásul vett - a terhelt és védője bűncselekmény hiányában történő felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében fellebbezett.

A Szekszárdi Törvényszék a 2012. szeptember 26-án meghozott 5.Bf.130/2012/5. számú végzésével az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással a terhelt és védője élt felülvizsgálati indítvánnyal a bűnösség anyagi jogszabályt sértő megállapítása miatt, felmentés végett. Másodlagosan a terhelt hatályon kívül helyezés mellett új első fokú eljárás elrendelését is kérte, és felülvizsgálati okként utalt arra is, hogy indokolási kötelezettségüket az eljárás bíróságok nem megfelelően teljesítették.

A védő az indítvány indokolásában elsősorban a bizonyítékok mérlegelését, a határozatok megalapozottságát vitatta. E körben arra is hivatkozott, hogy az első és a másodfokú bíróság eltérően ítélte azt meg, hogy a terhelt a „Magisterdiplom” megnevezésű okiratot nyújtotta-e be az OFFI Irodájához. E körben anélkül, hogy a másodfokú bíróság bizonyítást vett volna fel, a terhelt terhére megváltoztatta az első fokú bíróság által rögzített tényállást.

Jogi álláspontja szerint, mivel a kérdéses idegen nyelvű „diploma” a magyar jogszabályok szerint nem közokirat, felmutatása a Btk. 274. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének nem minősülhet. A külföldön kiállított okleveleket felhasználás előtt honosíttatni kell, amelyhez további tanulmányi okiratok szükségesek. A vád tárgyát képező irat sem önmagában, sem egy esetleges hiteles fordítással együtt nem alkalmas semmilyen felhasználásra. Így a terhelt előkészületi cselekményt sem valósíthatott meg.

A terhelt utóbb írásban részletesen kiegészített, a nyilvános ülésen fenntartott indítványában egyrészt a védői indítvánnyal egyezően hivatkozott arra, hogy a jogerős határozatok megalapozatlanok. Másrészt arra is utalt, hogy indokolási kötelezettségének sem az első fokú, sem a másodfokú bíróság nem tett kellően eleget. Az első fokú bíróság ugyanis az ellentétes bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos álláspontját megfelelően nem indokolta meg, és iratellenes megállapításokat is tett. A másodfokú bíróság pedig nem adta indokát annak, hogy miért találta megalapozottnak, a felülbírálatra irányadónak az első fokú bíróság által megállapított tényállást.

Ezen túlmenően hivatkozott arra is, hogy az csupán egy megalapozatlan feltételezés, miszerint szándékában állt a hitelesen lefordított, lektorált oklevelet honosítási eljárásra benyújtani, a tényállás e megállapítását semmilyen közvetett, vagy közvetlen bizonyíték nem támasztotta alá.

Az előkészület megvalósulását arra hivatkozva is vitatta, hogy egy közokiratnak nem tekinthető irat felmutatása és annak hitelesítéssel ellátott lefordíttatása nem jelentheti joghatást kiváltó közokirat felhasználását.

A Legfőbb Ügyészség BF.66/2013/1. számú átiratában a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

Az ügyészi álláspont lényege szerint az indítványok törvényben kizárt módon részben a felülvizsgálatban irányadó tényállást támadják.

A terhelt bűnösségének megállapítását és a cselekmény jogi minősítését törvényesnek tartva, a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény rendelkezéseinek részletes elemzésével fejtette ki, hogy az elismerési (honosítási) eljárás során a kérelmezőnek egyebek mellett a külföldi bizonyítvány vagy oklevél magyar nyelvű hiteles fordítását is mellékelnie kell. A terhelt a fordítás hitelesítését egyértelműen felhasználási céllal rendelte meg. A fordítással a kérdéses egyetemi oklevél alkalmas volt arra, hogy az elismerést (honosítást) követően közokiratként felhasználják. Ekként a terhelt a közokira-hamisítás büntettének előkészületét maradéktalanul megvalósította.

A nyilvános ülésen a védő az indítványának tényállást támadó érveit visszavonta. Ugyanakkor a felmentéssel kapcsolatos jogi érveket azzal egészítette ki, hogy a terhelt javára a Btk. 18. § (2) bekezdés a) pontja szerinti önkéntes elállás állapítható meg, ami a cselekmény megvalósulása esetén is felmentést indokol, másrészt a cselekmény előkészületként is alkalmatlan volt.

A Legfőbb Ügyészség képviselője átiratukkal egyezően hatályban tartást indítványozott. Utalt arra is hogy a terhelt önkéntes elállását kizárja, hogy az OFFI feltételül szabta az eredeti okirat bemutatását, amelyre a terhelt nem volt hajlandó.

A Kúria a támadott határozatokat a Be. 423. § (1) és (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve hivatkozott okokból - Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja és c) pontja - vizsgálta felül. Ennek során a felülvizsgálat a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból kiterjedt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt valamennyi eljárásjogi hatályon kívül helyezési okra [tételesen a Be. 373. § (1) bekezdés I/b és I/c pontja, illetve II-IV. pontjai].

Elöljáróban a Kúria leszögezi, hogy a felülvizsgálatban a Be. 423. § (1) bekezdéséből következően a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely indítvánnyal sem támadható. A felülvizsgálat ugyanis nem ténykérdések, hanem jogkérdések elbírálására hivatott. A Kúria ezért kizárólag a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján vizsgálhatja, hogy valamely terhelt vonatkozásában anyagi jogszabálysértésre sor került-e.

A terhelt pedig alapvetően a jogerős határozat megalapozottságát - a bizonyítékok mérlegelését, illetőleg a megállapított tényállást - vitatta.

A Be. 416. § (1) bekezdés III/a. pontja szerint hatályon kívül helyezési okot képez, ha a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A terhelt több vonatkozásban mind az első mind a másodfokú bíróság határozata tekintetében erre hivatkozott, azonban e körben is a bizonyítékok mérlegelését vitatta, és a megállapított tényállást támadta.

Az indokolási kötelezettség hatályon kívül helyezési okot képező megsértése csak akkor áll fenn, ha a bíróság ítéletének indokolásából nem állapítható meg, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására, cselekményének minősítésére, a büntetésének kiszabására milyen indokkal került sor. Jelen ügyben ilyen mulasztás nem valósult meg, és más hatályon kívül helyezési ok sem volt megállapítható.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - egyetértve a Legfőbb Ügyészség jogi álláspontjával - alaptalannak találta.

Az eljáró bíróságok a terhelt cselekményét törvényesen minősítették a Btk. 274. § (2) bekezdés második fordulata szerinti, - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott hamis közokirat felhasználására irányuló - közokirat-hamisítás előkészülete vétségének.

Az 1978. évi IV. tv. (Btk.) hatályba lépésekor a közokirat - hamisítás előkészületét nem tekintette büntetendőnek. A gyakorlati tapasztalatok alapján azonban előbb a Btk.-nak az 1996. évi LII. törvénnyel, majd a 2001. évi CXXI. törvénnyel módosítása a törvényi védelmet kiszélesítette, és az előkészületet az elkövetéskor és jelenleg is hatályos szabályozásnak megfelelően a Btk. 274. § (1) bekezdés a) és b) pontja tekintetében büntetendővé nyilvánította.

A Btk. 18. § (1) bekezdése szerint „Ha a törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik.”

A fentieknek megfelelően vizsgálva, a terhelt cselekménye a közokirat-hamisítás előkészületét maradéktalanul megvalósította.

Az irányadó tényállásból következően a terhelt cselekményét a hamis külföldi diploma közokiratként felhasználása érdekében követte el.

Kétségtelen - ahogyan arra az eljáró bíróságok is rámutattak - a kérdéses, hamis „Magisterdiplom” felülhitelesítés, illetőleg a hazai megszerezhető bizonyítvánnyal és oklevéllel egyenértékűnek elismerés, illetve honosítás hiányában közokiratnak nem tekinthető [Pp. 195. §-ának (8) bekezdése].

Azonban a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény rendelkezései éppen azt a célt szolgálják, hogy a felülhitelesítés nélküli bizonyítványok és oklevelek közokiratként felhasználhatók legyenek.

Ennek megfelelően az elismerési eljárás során eljáró hatóság a külföldi bizonyítvány vagy oklevél jogi hatályát a megszerezhető bizonyítvány vagy oklevél jogi hatályával az e törvényben foglalt módon azonosnak nyilvánítja [3. § (1) bekezdés].

Az eljárás során - további okiratok bemutatása mellett - az érintett bizonyítvány vagy oklevél hiteles fordításának bemutatása is szükséges [7. § (1) bekezdés].

E szabályok ismeretében egyértelmű, hogy a terheltnek a fordítás hitelesítése iránti kérelme a hamis közokiratnak a hazai kiállított közokiratokkal azonos jogi hatályúként elismeréséhez, egyben, ettől kezdődően közokiratként felhasználásához szükséges feltételek megteremtésére irányult.

Az, hogy az elismeréshez további feltételeket is teljesíteni kellett, az előkészület megállapítását nem zárja ki. Megvalósul az adott bűncselekmény előkészülete akkor is, ha több - akár egymásra épülő - feltétel közül az elkövető csak az egyik biztosítását kezdi meg, együttesen, egy időben nem valamennyi feltételt biztosítja. Téves tehát az a védői hivatkozás, hogy a cselekmény „szükséges feltétel” megteremtésére „alkalmatlan” lett volna, így az még az előkészület szintjét sem érhetette el.

Annak pedig a jelen cselekmény tekintetében - amely éppen a közokiratként elismerés biztosítását célozta - nincs jogi jelentősége, hogy a kérdéses hamis diploma az elkövetés idején nem volt közokiratnak tekinthető.

Önmagában helytálló az a védői hivatkozás, amely szerint nem büntethető előkészület miatt az, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény elkövetésének a megkezdése [Btk. 18. § (2) bekezdés a) pontja].

Az irányadó tényállásban azonban a terhelt önkéntes elállására utaló adatok nem szerepelnek.

Ehelyett az nyert rögzítést, hogy a terheltet a hiteles fordítás elkészíttetésében az OFFI Irodája akadályozta meg, amikor további feltételül szabta az eredeti okirat bemutatását. A terhelt a megrendelést ugyanis csak ezt követően, és amiatt vonta vissza, mivel az eredeti okiratot nem volt hajlandó bemutatni.

A fentiekből következően a bűncselekmény elkövetésének megkezdése tehát ezen, az előkészület során felmerült akadály - és nem a terhelt szándékának esetleges változása - miatt maradt el.

A kifejtettekből következően a Kúria a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a támadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálat során kirendelt védői díjként felmerült bűnügyi költséget az állam viseli [Be. 429. § (1) bekezdés].

A végzés elleni fellebbezést és felülvizsgálatot a Be. 3. §-ának (4) bekezdése és 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. § (3) bekezdése és 421. § (3) bekezdése rendelkezik.

Budapest, 2013. június 3.

Dr. Kónya István s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő
MTné